

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı: 23427
Tarih: 09.01.2023

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

1980 yılı 27 Mayıs - 10 Temmuz tarihleri arasında Çorum'da gerçekleşen katliamda yitirilen canların anısına "Çorum Katliamı Utanç Anıtı" yapılması ve katliamda hayatını kaybeden mağdur aileler için gerekli maddi ve manevi yardımın devlet tarafından sağlanması için kanun teklifi gerekçesiyle ekte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Zeynel ÖZEN

İstanbul Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI		
Tali Komisyon	Plan ve Bütçe	
Esas Komisyon	Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor	
Tarih:	11 Ocak 2023	Esas No: 2/4836

TBMM KANUNLAR VE KARARLAR BSKLİGE
09 Ocak 2023
Numara:

TBMM GENEL EVRAK
09 Ocak 2023
No: 1150382

GENEL GEREKÇE

27 Mayıs 1980 günü Gün Sazak'ın öldürülmesinin arkasından Çorum'da bir yerlerden düğmeye basılan bazı paramiliter gruplar karışıklıklar çıkartmak için solculara ve Alevilere saldırdılar. 27 Mayıs 1980'de Çorum sokaklarında tekbirler eşliğinde Alevi mahallelerine başlattıkları saldırılar yaklaşık 1,5 ay boyunca 10 Temmuz 1980'e kadar devam etti. Özellikle 4 Temmuz Cuma günü Çorum'da sokağa çıkma yasağı kaldırıldıktan sonra saldırganlar uzun menzilli silahlar ve bombalarla topyekün bir saldırıya geçerek, ikinci bir Maraş katliamı yaratmayı amaçladılar. Önceden planladıkları saldırılarla Çorum tamamen bir savaş alanına döndü.

Cuma günü, Milönü mahallesinde bulunan Alaaddin Camiinin bombalandığı ve kurşunlandığı şeklinde yalan haberlerin şehre yayılmasıyla katliam doruk noktasına çıktı. Camilerden boşalan vatandaşların büyük bir kısmı haberin yalan olduğunu anlayınca saldırganların peşinden gitmedi. Ancak, "Komünistler camileri yakıp yıkıyor" söylentileri şehirde yoğun bir şekilde işlendi ve bir kısım yurttaşlar tahrik edildi. Gösteri ve saldırılar daha sonra sol görüşlü kişilerin oturduğu mahallelere yayıldı ve yüzlerce ev çıkarılan yangınlar sonucu hasar gördü. Saldırıların yöneldiği semtlerde, saldırgan gruplarla halk arasında yoğun çatışmalar oldu. Öncesinde yaşanan Maraş Katliamından ötürü tedbirini alan halk sokaklara barikatlar kurarak kendilerini savunmaya çalıştı. Saldırganlar her seferinde bu barikatların ardındaki halk tarafından püskürtüldü.

Bu katliamda resmi rakamlara göre 57 can yaşamını yitirdi. Yüzlercesi de yaralandı. Solcuların ve Alevilerin işyerleri ve evleri yağmalandı. Birçoğu ise Çorum'u terk edip başka şehirlere göç etmek zorunda bırakıldılar. Bu katliamda yaşanan en korkunç cinayetlerden biri Veli Solmaz adlı bir Alevi dedesinin faşistler tarafından fırında diri diri yakılmasıydı. Tarihte kaldığı düşünülen Nazi yöntemleri bu katliamla Anadolu'nun ortasında bir kabus gibi yeniden ortaya çıkmıştı. Çorum'da 1,5 ay boyunca içlerinde kadınlar, çocuklar, ve yaşlılar dahil saldırganların eline geçen masum insanlar çeşitli işkencelerle katledildi, onlarca kadın tecavüze uğradı, malları mülkleri talan edildi.

Çorum Katliamı kanlı 1 Mayıs olaylarıyla başlayan ve Malatya, Maraş, katliamları ile devam eden solculara ve Alevilere karşı bir plan dâhilinde gerçekleştirilen katliamlar zincirinin devamının bir parçasıdır. 12 Eylül 1980 darbesinin hemen öncesinde meydana gelen Çorum katliamı, solun güç kaybetmesi ve küresel sermayenin Ortadoğu'da yayılımlarını başarılı bir şekilde sağlayabilmesi için gerekli "Yeşil Kuşak Projesine" müsait bir iklimin yaratılması için planlanan askerî darbenin zeminini oluşturan bir son aşama niteliğindedir.

Özellikle ırkçılık ve dincilik ekseninde gelişen toplumdaki tüm farklılıkları birbirine düşman eden nefret suçlarına gerekli yasal düzenlemelerin yapılması ve böyle olası katliamların yaşanmaması için hatırlanıp yüzleşilmesi şarttır. Bu anlamda katliamında yitirilen canların anısına Çorum il merkezinde "Çorum Katliamı Utanç Anıtı" adında bir anıt inşa edilmelidir. Böylece benzeri katliamların toplumun hafızasından silinmesi engellenmiş olacak; insanlığa karşı işlenen tüm suçlara karşı Devletin bütün organlarıyla karşı olduğu mesajı net bir şekilde verilebilecektir.

Ayrıca bu katliamın yakınlarını yitirenlerin uğradıkları maddi ve manevi zararın giderilmesi bir toplumsal ihtiyaç olarak kendini göstermektedir. Dolayısıyla Çorum Katliamında hayatını kaybeden yurttaşlarımızın ailelerine gerekli maddi desteğin verilmesi, çocuklarının eğitim ve sağlık masraflarının karşılanması devletin sorumluluğudur.

Yukarıda belirtilen nedenlerle 1980 yılı 27 Mayıs - 10 Temmuz tarihleri arasında Çorum'da gerçekleşen katliamda hayatını yitiren yurttaşlarımızın ve toplumun mağduriyetinin giderilmesi amacıyla söz konusu kanun teklifi düzenlenmiştir.

1980 YILI 27 MAYIS - 10 TEMMUZ TARİHLERİ ARASINDA ÇORUM'DA GERÇEKLEŞEN KATLİAMDA DOĞAN MAĞDURİYETLERİN GİDERİLMESİ HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1 – *Çorum katliamında yitirilenlerin anısına Çorum il merkezinde “Çorum Katliamı Utanç Anıtı” adında bir anıt yapılacaktır.*

MADDE 2 – *1980 yılı 27 Mayıs - 10 Temmuz tarihleri arasında Çorum'da gerçekleşen katliamda hayatını kaybedenlerin ailelerinin 1. derece akrabalarının her türlü sosyal güvenlik ve sağlık harcaması Sağlık Bakanlığı, eğitim çağındaki çocuklarının yüksek öğrenim dahil tüm eğitim masrafları Milli Eğitim Bakanlığı tarafından sağlanacaktır.*

MADDE 3 – *Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.*

MADDE 4 – *Bu Kanunun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.*